

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
за пів року 12 К
на четверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадницї ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових поемів М. Шашкевича.

Голос народу.

Здавна привикли люди до того, що початок нового століття приносить нові порядки. Приходять они не мирно тихо, а родяться серед важких болів і судорог людства.

Особливо поневолені народи Росії привикли від нового століття ждати богатої новин. Так було 1709, так 1812, так 1905 року. В Тройці Бог пробував — каже Москаль. Тричі видержала Росія прибій історичної філії в чорні мури „турми вародів“. Та коли тільки на овіді зависнуть чорні хмари і почнуть відвивати ся громи, обхоплює її макбетівський страх. Чи не надходить пімста, чи не зближається кровавий день відплати. І тоді одною рукою заряджується мобілізацію, а другою пишеся політичні комунікати, що ані одного жовніра не покликано до лінії, одним оком робиться приемну міну до Європи, а другим моргає ся на Балкан щоби починає борбу, одним ухом слухає ся добрих рад європейської дипломатії, а другим голошує кровожадної російської опій.

Нині Сазонов, завтра Пурішкевич, словом вавилонські столпотворені. Пощо? Щоби піддурити і внутрішнього і заграничного ворога і вивести одних і других в поле. Се старий, дуже старий спосіб, добрай для всіляких привагідних політиків, як блаженної пам'яті Семен Струк, чи як там було на ім'я, в Наумовичовій „Науці“, але дипломатія, котра розпоряджає заграницями посольствами, явними і тайними мужами довіри, шифрованими депешами, а часто-густо манами красищами від маю ворожого міністерства війни, котра вміє над країною свого суперника розсунувати незриму а густу сітку догляду, тає дипломатія не даст себе зловити на полону, і коли робить з себе дурня, так тому, що і в тим вигідно. Треба сподівати ся, що і тепер європейська дипломатія не спить і що она пильно дивиться ворогові в очі, щоби відгадати в них намірений удар.

Але й дипломатія числить ся з одною

річию, з публичною опінією. „Голос народу, Голос Бога“,каже стара пословиця і він не вільно легковажити.

Який же голос народу лунає під теперішнім хвілю? Передовім тревога, що Росія таки готова ся до війни. Наша преса, що правда, не дістас вістів, котрі би на се вказували, але польська подає їх богато. З листів і від людей, що приїжджають в Королівство, довідуємо ся, що поверх сто тисяч війска стягнено з провінцій польсько-литовських і завезено в напрямі Волиня і Білої Русі, що у війску заводять нові стратегічні здобутки, вчать рядових, як они на випадок смерти офіцірів мають заступити їх місце, дають лекції патріотизму, а головне — вивозять золото з Варшави до Москви. Значить ся, що найціннішого було, молодіж і золото, Росія з Королівства польського забрала, лишаючи решту на волю судьби т. в нападу ворога, повстання, бандитизму і т. д. Сей факт може мати двоякі значення. Або Росія забезпечила собі Королівство ялоюсь осібною угодою з Німцями, або, ова почуває себе в тій країні так слабою, що навіть не думася боронити тут свого стану посідання, числячи на се, що анархія, яка звичайно настася по стягненню війска з якоїсь області, може прийти їй в поміч. Се друге імовірніше, бо коли Росія обезпечила ся якоюсь тайною угодою перед евентуальним нападом Німеччини, то пошок переносила би свої запаси золота з Петербурга до Москви, в півніці Кремля?

Відно, що припускає навіть щось найгіршого, т. в напад війською флоти на столицю. Супроти таких вістей польські поступові часописи не криються зі своїми симпатіями й антипатіями, а „Naprzód“ печатав навіть відозву, котру розкинено у Варшаві і в інших містах, а котра взвиває суспільність до організації і поготівля на випадок боротьби з царатом. Посідаючи верстви держать ся, як звичайно в резерви, а неосвідомлені селяни таож. Але можна бути певним, що їх голос відповідає відповідної відповіді на поповну.

Супроти таких вістей польські поступові часописи не криються зі своїми симпатіями й антипатіями, а „Naprzód“ печатав навіть відозву, котру розкинено у Варшаві і в інших містах, а котра взвиває суспільність до організації і поготівля на випадок боротьби з царатом. Посідаючи верстви держать ся, як звичайно в резерви, а неосвідомлені селяни таож. Але можна бути певним, що їх голос відповідає відповідної відповіді на поповну.

А ми? Ми, як звичайно, занимаємо ви-

ждаюче становище і скриваемо свій голос народу глибоко в душі для власного ужитку. Промова нашого репрезентанта в делегаціях в найлучшим доказом того. Ми розуміємо тільки дві стилізації. Або сказати: „тому, що держава не сповняє своїх обовязків супроти нас, тому ми відказуємо нашого дозволу на нові народні тягарі і в рішаючі хвилі поступимо собі, як нам політичний розум накаже“. Се було би ясно і по мужески сказане. Або порівнюючи гнет, який наші брати терплять в Росії з тутешніми нашими здобутками, не вносити розетрою в жертвенні хор австрійських народів і не скріпляти голосу всіляких Крамаржів, котрі вміють добре, і за високу ціну свій товар продати. (Не так, як ми). Але комбінувати обі стилізації в щось третього, неясного, се мабуть не вийде нам на добро, а з „голосом народу“ також відай не дуже гармоніозу.

Другий український делегат (від Буковини) рішучо заявив ся за кредитами на воєнні потреби, а розбіжність отсих двох голосів не съвідчить добре про нашу політичну орієнтацію.

С виїмкові хвилі, в котрих кожде слово треба важити на прецизійній базі.

Не забуваймо об тім, що кромі того загального голосу, котрий лунає з горла всіляких крикунів, в глибоко в серцях захованій голос совісти, а сей каже нам протестувати словом і ділом проти тих невміру великих кривд наших закордонних братів при котрих малють наші власні, безперечні болі.

Наша часопис звертала нераз увагу державних мужів на превелике значення українського народу для Австрії, а хто зна, чи й не для цілі Европи і треба щиро жалувати, що в тих кругах так тяжко доноситися уваги. Легковажені слушних домагань нашого народу став хронічно недугою, з котрої треба вилічити ся як найскоріше і як найдокладніше.

Повага хвилі вимагає того, щоб як найскоріше зірвати з традиційним поділом народів на вартні і менше вартні, бо се витворює

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских съвят 0 5 год. по полуночі. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслан“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавмана.

Рукоюши звертає ся ліпши попередні застороги.

Рекламації лише неопечатані в вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надії“ 40 сот. Подиці і приватні донесення по 30 сот. від стрічки

жаль і огорчені серед покривденіх. Держава може бути певна, що ми сповнимо точно і совісно всі наші обовязки супроти неї, але вимагаємо рішучо, щоб она так само поступила супроти нас.

Отже наш голос народу.

Оден в многих.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Державний бюджет на 1913. рік.

Прелімінар державного бюджета в Австрої на 1913. рік виказує видатки в сумі 3,137,202 566 К. доходи 3,137,481 539 К. Надважка виноситься отже 278,973 К.

В список видатків входять:

	Рік 1913	Рік 1912
Найвищий двір	11,300,000	11,300,000
Кабінетна канцелярія	193,519	191,650
Державна рада	4,181,766	4,140,343
Державний трибунал	61,195	68,965
Рада міністрів	5,873,038	5,469,254
Спільні видатки	427,634,787	410,819,068
Внутрішні справи	159,219,655	56,187,270
Краєва оборона	108,949,196	101,507,310
Віроіс. і просвіта	121,677,948	113,313,687
Мін. скарбу	882,794,967	878,627,065
торговлі	244,596,576	253,634,342
зелінниць	840,724,220	798,184,710
рільництва	62,714,731	61,467,307
судівництва	90,667,541	89,338,286
прилюд. робіт	117,914,281	113,225,240
Заряд держ. будинк.	4,873,914	4,500,089
Нові будови і адапт.	26,076,349	20,201,364
Найвища палата обр.	719,900	720,400
Платні	127,018,983	120,520,044
Разом	3,137,202 566	3,049,416,394

Відбудова болгарської народної держави оживила і піднесла вправді в держ. межах наново народну съвідомість. Нагла і надмірна свобода викликала в розбудженім з просоння вароді подібні некорисні прияви, як у Греків, але поза межами Болгарії стрічкою осоружну байдужність і майже незрозумілу рівнодушність для народу справ. Сим обставинам треба приписати, що македонському питанню надавано так часто звороти, котрі зраджують повну непевність в одіновіданню народного складу. Тут не могли ані учитель в школах, ані агенти пропаганди осягнути замітної, тривкої зміни на ліпше, коли тимчасом у самій Болгарії інтервенція доходила до найкрасіших успіхів. Болгарія в королівстві визначається яко смік і способний до освіти народ, котрий в останніх десятилітіях умовно засновав ся на головно наявністю чесності, і чесності, якої недостас многим південним народам. Тимто вже вчансно зазнали там певного обмеження неполітичне убийство і злодійство. Але з другого боку не можна Болгар посуджувати, щоби їх боязі перед лицем ворога переходила в трусливість. Вправді они осягають усіх головно хитростю, а як їх давніші війни війни, так і новіші події доволі часто і наглядно, що они мимо хоробрости і справности глядять успіху в кождім іншім способі боротьби, як в нападі відвертім полі.

Не можна ощадити Болгарам докору, що они зовсім не мають здорового народного почуття, що в випливом довговікового поневолення, була в Болгарії ще загальна темнота. Застій

Народна вдача Болгар.

В сучасній балканській війні будуть займати між противниками Туреччини, неперечно передове місце Болгари, тимто для нашої суспільності буде цікаво познайомитися з народною їх вдачею на основі психохіологічного досліду написаного недавно помершим бібліотекарем війського археологічного інституту в Атенах, Адольфом Струком, знаменитим знатцем балканських відносин. Сю розівідку подає тиженевник Oesterreich-Ungarn і звідтам подаємо її перекладом.

Болгари займають, пише Струк, поміж балканськими народами окреме становище. Міжнародною репутацією відзначається їхній відмінний характер, відмінність від інших народів не менше змішаних.

Болгарин є мало що менше як середнього зросту, кріпкої будови і має острі та різкі черти. Якраз зверхнім виглядом відзначається він рішучо від Грека а особливо від Серба. Сербів уважають пайгарнішою расою балканського півострова, бо їхній відмінний характер, відмінність від інших народів не менше змішаних.

З

Доходи:

	Рік 1913.	Рік 1912.
Рада міністрів	3,447 100	3,193,300
Внутрішні справи	2,401,019	2,288,548
Краєва оборона	1,713,511	1,547,501
Віроісп. і просвіті	18,323,490	17,229,662
Мін. скарбу	1,895,327,151	1,811,233,648
„торговлі	236,585,970	223,623,870
„зелінниць	887,714,940	838,584,010
„рільництва	24,587,976	23,309,546
„судівництва	4,753,138	4,625,996
„прилюдних робіт	50,557,631	47,483,101
Заряд держ. буд.	829,364	729,906
Нові будови і адапт.	437,422	468,822
Платні	10,802,827	20,802,434
Разом:	3,137,481,539	1,975,090,344

В порівнянню з 1912. роком в видатки о 87 міліонів, а доходи о 152 міл. висши. Міністерство зелінниць жадає у поваження до затягнення позивків в висоті 180 міл. кор. на замовлене возів і машин. Про нові військові кредити нема в бюджеті згадки.

Війна на Балкані.

„Die Zeit“ містить від фахового знатока слідуюче зображене теперішнього положення на воєннім виді: Армії союзних балканських держав всуди перейшли границю, зате Турки під що хвилю ставляють завзятій опір, щоби зникати на часі і покінчти стратегічне уставлене війська тай уможливити належне загромаджене головних сил. Більші битви можуть наступити аж за кілька днів і їх вичікують військові круги з великим напруженням, бож фактам є, що турецка артилерія, яка розпоряджає новітнім матеріалом, в чисельно ѹ що до якості високо, чим артилерія балканських держав.

„Daily Mail“ одержує з Філіппополя відомість з датою неділі рано, що описує заняте місцевини Мустафа паша болгарським війском. Вже в четвер о 6. вечором шестий і другий полк болгарської піхоти разом з одним полком кавалерії наближалися від Шумлі і розпочали напад на Мустафа пашу. В пятницю рано турецкі становища були окруженні, місто здобуте. Найдено в місті 4 великих армати Крупа і 30 полевих армат. Поза містом зведено в пятницю о 11. год. рано крівавий бій. З болгарської сторони був один полк кавалерії, що числив 1100 людей, по турецькій стороні два полки кавалерії, в числі 2.000 людей. Турки були нападаючою стороною. Болгари втратили 1100 людей. Король Фердинанд, що прибув з Загори, слідив в недалекому віддалені перебіг борб. Потім, переїзджаючи через поле, заливе трупами, розіпакав ся на вид тільки жертв. Місто Мустафа пашу називано „Фердинандом“.

Оден дописець з Берліна доносить: З кінцем сего тижня прийде до завзятих битв біля Адрияно-поля, в яких возьме участь кількасот тисяч людей.

в освіті і культурі був так страшний, що можна було ждати на цілі покоління, щоби звірднений народ видобути з забагнення. Але скорше, як можна було сподівати ся, скріпіла ся і двинула раса так, що можна чудувати ся.

Про робочих і понятливих Болгар думаю, що они спосібні тілько до підрядних справ. Тисячами переселялися они щорічно на всі сторони півострова, за роботою муллярською і теселькою і за такими там глядано. Дома були они купцями, ремісниками і займилися ще й іншими ділами. Тепер же не тілько двинула ся красна витворчість, не тілько хліборобське господарство розвинуло ся під впливом новітнього способу роботи, але й в місцевинах, перетворених перегодом на міста, розвинув ся промисл, обсяг роботи знаємо розширив ся, а також підприємства, які приносять славу краси і поселяють їх спроможності, розвиваються з кожним роком. Так отже Болгари можуть в короткі часи виказати ся таким розвитком умових прикмет після усунення турецких сатрапів, що се сьвідчить не тілько про їх умові здібності, але й про фізичну спромогу.

Важне становище займають болгарські жінки, які представляють ся значно принадніші, як мужчини. Они також о мніо-менш як інша порода на Балкані, але тим

З Софії доносять дописець „Die Zeit“, що болгарське військо дійшло вже до Адрияно-поля (?). Відбулися завзяті битви біля вищих кріпостей Чермене і Дервіска Мошла. В найближчих днях буде переведена облога кріпости Адрияно-поля. На болгарській границі прийшло до сутичок в околиці Герева. Турецке військо рушило до Кестеніділь. Після певних інформацій в суботу біля Бількуглу в області Кіркілісса болгарський полк шкоти знищив кілька місцевин. Турецке військо в Ереклер відперло Болгар, які полішили на місци боя боєгато ранених. „Індам“ доносить, що 400 Болгар згинуло.

Болгарська агенція оголошує: Болгарське військо йде вперед від всіх ліній. Турки цофують ся в неладі, полішаючи армати, приваси поживи і амуніцію. Турецке населене покидає свої осідки. В кількох селах болгарські жінки приголубили (!) малі діти, покинені родичами. Болгарські передні сторожі дійшли до Кіркілісса і під лінію кріпості Адрияно-поля. Військо обсадило село Вакоруда в околиці Ралзога. В Мустафа-паша забрано 100.000 кл. збіжка. Настрій в армії знаменитий. Ніоден жовнір не дістав ся в турецькому полон. Болгари обходяться людиною з полонниками.

З того виходило, що Болгари на разі перемагають. Очевидно, що до перепалок передніх відділів, які ще нічого не становлять, годі привязувати яку небудь вагу. Аж голона баталія, що розіграється по всій імовірності в околиці Адрияно-поля покаже, кому припаде в удаї побіда.

Про сербо-чорногорсько турецько баталію маємо такі вісти: Одні се ресурси військо заняло Подуєво, разом з великою скількістю воєнного матеріалу. На здобутій полові сейчас розведено сербський лад і утворено адміністраційний сербський округ Ляб.

Від виповідження війни до оноді вечером віддано в Білгороді два короткі урядові

комунікати. Один відноситься до переступлення границі сербською армією, другий до занята кількох блокгаузів і обсадження горба Руян.

Комунікати сі містять стверджені факти, не подають однак близьких подробаць про борбу, наслідком чого панує в Білгороді велике занепокоєні із за таємністю тих звітів. Печать домагається, щоб міністерство війни подавало всі подробиці, о скільки се не перешкодить виконаню воєнного плану і щоби подавано назвища погиблших жовнірів.

„Voss. Zeit“ одержала з Цетинії депешу, що описує борбу, яку зведено обіля Плява. По турецькій стороні великою хоробрістю відзначилося племя Рогово.

Битва тривала 2 дні. Чорногорці шість разів доконували наступу. По стороні Альбаніїв боролися і жінки (!), тож заходжено на

полі борби трупи жінок і дітей (!). Цілі місцевини винні купою румо-вища. Чорногорці втратили 500 людій. Альбанії два рази стільки. Альбанії здохнули ся в гори.

„N. W. Tagbl.“ доносить з Подгорії, що наступ полудневої чорногорської колюмни

під проводом ген. Мартіновіча на Тарабош урядоване в окрузі Ляб. Дух в армії знаменитий.

Сербський генеральний штаб заборонив чужим військовим атапе і офіцірам удавати ся на область операції сербської армії.

Як доносить одна з царгородських часописів, в суботу розіграла ся на границі Чорногорії на височині Гредіка-Кіркіска-Обратіні на більші битви. Чорногорці втекли і полішили припаси амуніції і шатра. 6 офіцірів і 15 жовнірів погибли. Битви в околиці Беране і Бельнополе тривають дальше, працім Чорногорці носять великих втрати. Турецке військо обсадило на границі Чорногорії Конісу і Такмані від Белика скількість худоби і амуніції дісталася ся Туркам.

Турки і Альбанії заatakували Валіск. Серби втекли в напрямі Куршумлі.

Про подїї в Гусіні немає ще певних вістей, бо густа мрака спричинює проволоку в комунікації.

Після наспівших вечором до Білгорода рудових вістей Серби находитися на маршу до Куманово і Пріштина. Серби заняли Царево Село і важке становище Султантене а також машерують до Ері Паланка. Турків виперто з Руян і із Страци до Табановіч. З сербських офіцірів і 50 жовнірів ранених у вчерашніх битвах, перевезено до Рістоваца.

„Політика“ доносить з Пашки: Сербське військо вмашерувало до Санджаку вже в суботу. Турки почали зофатися. Горби, що окружують Новий Базар, заняли Серби. Тепер відбувається дальший похід на Новий Базар, Соціальнодемократичний орган стверджує, що досі не прийшло до ніякої важнішої битви над границею. Одні заняли сербське військо в Санджаку Нову Варош і находиться ся тепер

около 5 кілометрів від Нового Базару. Там з певностю прийде до завзятої берби.

На вчораший берлінський біржі ходила чутка про піймання в турецький полон чорногорського престолонаслідника кн. Данила. Вістка не потвердила ся.

„N. W. Tagbl.“ одержує від свого воєнного дописця відомість в Білгороду, що вчера рано 23 звітників воєнних вийшло окремим поїздом на поле бою. Звітники мають фотографію разом з легітимацією, поміщену на рамени. Серед звітників находитися також ческий посол Кльофа. Дальше доносить дневник, що відділи сербських добровольців, що вирушили перед кількома днями до Санджаку попали в альбанську засідку і полягли до смерті.

З Куршумлі доносять урядово до Білгорода: В суботу вечером кілька ватаг під покривалом мраки штурмувало до укріплень Подуєва; вночі з неділі на понеділок опустили однак становища, які сейчас заняло сербське військо. Забрано хоругви турецкого баталіону, 80 великих шатер, кілька скринь з амуніцією, ріжні воєнні матеріали, 80 волів і 100.000 кл. сухарів. Альбанії звінігрували з богато осель, полішаючи середники поживи. Сербські власти зачали вже

заготовлені в окрузі Ляб. Дух в армії знаменитий.

Після приватних вістей, армія наслідник престола і генерала Янковіча находитися в дорозі до Прешово, зглядно Пріштини. Аг. Гаваса доносить з Нішу: Генерал Янковіч зустрівся з Альбанцями. Серби мали 7 вбитих і 120 ранених.

Як бачимо проте, сербська армія вже при малих зустрічах показує ся неадарно, в противінстві до болгарської. Те, що Серби заняли декілька граничних областей, як прим. Ляб, де вже її завели свою адміністрацію, ще нічого не доказує, бо майже певно, що є місцевини самі Турки покинули із стратегічних земель зглядів.

Про греко турецьку акцію доносять атенська агенція: Грека армія по 4-годинній битві виперла ворога з сильних становищ, що боронять місто Еляссона і місто обсадила. Наслідник престола проводив особисто. Його син Юрій в сій борбі одержав „огнєвий хрест“. Військо виявило великий запал і відвагу. Втрати не були велики. Два баталіони, з помоцю двох батарей, перейшли міст біля Арта (в Епірі) і обсадили горби коло Грімбово.

Тому, що еміграція з Греції до Америки в останніх роках була дуже численна, справа перевозу резервістів до Греції представляє великих труднощів, а то з огляду на убожество тих робітників-переселенців, а також з огляду на велике віддалене Зединені Держави, в яких Греки звичайно шукавуть заняття. „Пангеленський Союз“ старається тепер поконати її труднощі і зібрав вже на сю мільйон поверх 500.000 франків. В першій тижні всіло на кораблі 3.600 резервістів, в другій поверх 3.000, а окрім того 2.000 зачало подорож на власні кошти.

Військо з Крети прибуло до Атени, витане населенем.

Головний вождь грецьких сил на Йонській морі оголосив вчера дійсну блокаду турецкого побережя від порту Гоменія до заливу Арта, а також всіх портів, рік і заливи в сій полосі. Невтимальні кораблі одержують 24-годинний речинець відпливення з блокованих портів. Протір, занятий блокадою, лежить між 39° 32' і 38° 37' північної ширини, а між 20° 5' і 20° 46' східної довжини (від Грінч). Проти кожного корабля, що пробував би зломити блокаду, поступати буде ся по мисливців міжнародного права.

Зачувати, що й грекий король протягом сего тижня вийде до тесальської армії.

Царгородські днівники доносять, що грецький флот появився ся коло Лемнос. В Атенах арештовано 15 турецких офіцірів, що прибули австрійським кораблем до Пірею, щоби залисти до Царгороду.

атакувала грецьку флоту на Егейській морі З причини сего розпорядку грецька флота заатакувала Дедеагач.

Турецька флота придержала біля Варни російський корабель, що ішав з Одеси і віз болгарських рекрутів.

Важною вістю, на случай спрощення, було би донесене, що Греки знищили зелінницю до Дедеагач, бо в сей спосіб унеможливили би перевіз турецького війска до Солуя. Віддало би се надзвичайну прислугу Сербам і Болгарам. Грецьке військо обсадило Діската, після чого головну квартиру турецького війска перенесено до Серфідже.

"Times" в звіті про положене в Македонії доносять, що там стоїть загалом 170 тисяч турецьких жовнірів: 30 тисяч стоїть в Діската для оборони границі від сторони Греції; 40 тисяч над рікою Струма, а 100 тисяч між Кепрієм і Скоплем. Джавід баша машерув з Монастира до Скоплем з 45 тисяч людей. Сі числа з дня на день ростуть супроти нових транспортів з Малої Азії. Около 40 тисяч Альбанців стануло вже під оружем. Провід над Альбанцями має обнати повертаючий з Африки майор Енвер бей.

З сербської границі доносяться до Царгороду про битви на границі біля Маковце і Умурджи. По обох сторонах мають бути значні втрати. Бувший альбанський посол Сафі вирушив на чолі баталіону добровольців до гравниць Сербії.

"Jeni Gazeta" пише, що грецькі граници утворено оборонну лінію на Серфідже. При нападі грецької ватаги на транспорт амуніції коло Філєт вбито 8 турецьких жовнірів. Амуніцію уратовано. Арештовано 30 осіб як підозрілих спільнок ватаги.

"Sabath" довідує ся, що турецька флота привносила до мовчання батареї на побережжях Варни. Місто понесло великі шкоди із-за бомбардування. Болгарські торпедовці не є спосібні до дальнішої боротьби.

Комендант чорногорської флоти доносять, що під час бомбардування Варни 3 болгарські торпедовці хотіли виплисти з порту, але мусіли зійти перед перехрестним турецким огнем. Два турецькі кружляки, що рано бомбардували Варну, знищили касарні в Евксінограді, цловий уряд, 2 магазини, млин, монастир і кілька будівель.

Аг. Болгарська доносять: Кілька турецьких воєнних кораблів бомбардувало вчера, без по-передного повідомлення місцевих властей, болгарський порт Каварна, що служить виключно для торговлі і не має кріпостій. Стріли знищили цловий уряд, магазини і будівлі. Болгарське правительство запротестув проти сего нападу, що нарушив засади міжнародного права в Газії.

Грецька ескадра Егейського моря під проводом адмірала Кунтуріотіса прибула вчера до Кастро, столиці острова Лемнос і візвала власті до здачі.

В порті Мевро висадила ескадра жовнірів, котрі пішли до міста. Комендант заповів блокаду портів острова, полишаючи кораблям нейтральних держав 24 години часу до опущення Лемнос. Блоакада обіймає рівнозамбрійський залив і побереже від Превези до Гуменії.

чену область, на якій може вести акцію для збирания жертв на свою гімназію. Поділ передбачено ось так: Гімн. комітетови в Рогатині приділено крім рогатинського повіту: політ, повіт Жидачів і Підгайці, та судовий Ходорів; гімн. комітетови в Збаражі окрім збаражского: політ. повіт Тернопіль і Скалат; в Кончинцях окрім свого: політ. Гусятин і Теребовля, та суд. Григорів; в Чорткові крім свого: політ. Бучач і Борщів та суд. Тлусте; в Городенці крім свого: політ. Заліщики і Томашів; в Долині крім свого: політ. Калуш і Стрий; в Буську крім свого: політ. Золочів, Камінка струм. і Броди; в Яворові крім свого: політ. Городок і Мостиска та суд. Немирів; в Коломаї (семінарія) крім свого Печенижин, Косів; у Львові (семінарія) крім свого повіта ще політ. повіт Жовква і суд. Бібрка.

— **Замах на австрійського консула?** До Петербурга доносять з Києва, що тамошній австро-угорський консул одержав в панслявістичних кругах лист з погрозою, що в найближчих дніях застрілить ся его на улиці.

— **Противавстрійська агітація в Росії.** Головний заєд союза російського народу виславася даліше, як доносять з Петербурга, до провінціональних відділів довірочні вказівки в спирі агітації між народом до війни з Австро-Угорською. До Волинської, подільської і київської губернії вислано в Петербурга спеціальні емісаріїв, котрим поручено уладжувати віча і демонстрації за війною. З Києва доносять, що сими днями має прибути там гр. Бобринський і виголосити кілька відчітів про переслідуванні православних в Австро-Угорській. Вертає на політичний овід також ославлений Геліодор, що перебував досі на вигнанні. Петербурзькі часописи доносять про його утечу з заслання. В звязі з утечкою Геліодора в загальній пересвідченні, що він стане на чолі агітації чорної сотні, яка домагає ся, щоби Росія з оружием в руці дала вираз своїй симпатії для славянських народів на Балкані.

— **Сокільське свято в Тейсарові.** Дня 29. вісня с. р. обходило село Тейсарів коло Жидачева свято посвячення сокільського пропорта, отримане з окружним здвигом "Соколів" і "Січій". Село було гарно прибране; одну трипомальну браму поставлено при головній улиці, а другу коло церкви. Раніше почали напливати до Тейсарова сотки Соколів, всі четами із прaporами, в одностроїях. По відправленим о рад. Омеляном Левицким з Івановець богослуженю, виголосив коло церкви проповідь о. Мик. Матковській зі Стрия, а по посвяченю прaporu o. посол Нижанковський. Іменем української молодіжі промовив п. Пелєньський з Лисячич. По вібиванню цвяшків в держак прaporu, рушили всі присутні по ходом здовж села. Вперед походу ішла сокільська оркестра з Жидачева, а за нею четами, в одностроїях, кожде зі своїм прaporom, сокільські і січові тозариства. Перед новим прaporom ішли 24 кінні Соколи. По поході відбулися на громадській майдані сокільські вправи, на яких визначилися головно Сокільки з Жидачева.

— **Відомін зелінничі катастрофи в Медиці.** В Перешиблі відбула ся минулого тижня 3-днівна судова розправа проти виновників катастрофи, якої жертвою упав машиніст Скерль і годинникар Богуславський. Розправа скінчилася засудженем підурядника Чайкевича на 2 місяці і телеграфіста Дуркача на 6 тижнів вязниці. Прочих обжалованих в числі 6 увільнено.

— **Новий шпигун.** Оноді арештовано в Кракові 22-літну Фльорентину Семіонтковську, з Варшави. При арештованій найдено докази, що она привела тут в цілі шпигунства. Се потверджують найдені при ній адреси кількох осіб, які мали уділяти інформації, як також і докази, що Семіонтковська виконала поручене одного висшого російського офіцера в Варшаві.

— **Відомін замаху на Чувая.** З Загреба доносять, що найвісший трибунал засудив смерті на студента Юкіча за замах на королівського комісара Хорватії Чувая і засудив його на досмертну вязницю.

— **Смерть на гробі дитини.** В Перешиблі пішла се суботи на кладовище молода міщанка Анна Пасічкова і на гробі своєї 3-літньої дитини облила ся спіром і підпалила; заки надбігли грабарі і погасили горіючу одежду, Пасічкова померла. Причиною сего страшного самоубійства був жаль за дитиною.

— **Роздача клячий.** Рішенням в дні 3. с. м. повідомлено міністерство красової оборони, що супроти пороблених досвідів постановило по-

нехати від 1914. р. віддаваня державних розплодових клячів до приватного ужитку.

— **Арештоване австрійського консула.** Минулі вечори арештували поліція в Царгороді, як доносять, австрійського консула під замітом шпигунства. Увільнено сего, коли вилегітимував ся. Австрійський амбасадор запротестував проти сего, а Порта перепросила за похибку і зарядила строгі доходження.

— **Русофільський театр в Галичині.** Якийсь И. М. Т. пише в "Русск-ім Слові" ч. 27., що галицьким москівичам потреба ще "руського" театру. Гроші на будову мали би дати "Народний Домъ" і "Ставроігія". В репертуарі театру малиб хiba входити такі штуки, як "Ицко сватъ", "Знѣмченый Юрко", або "Сатана въ бочцѣ". Гарний дохід мав би сей театр тоді, коли би умів заангажувати відпо відніх артистів і приділити їм відповідні ролі. От Марущак був би ідеальним хуліганом, Гецеv съміхунчиком, Ніколушка кльовном, а Кенс, через свою вояовничу вдачу, жандармом. Здає ся, однак, що під словами "будова театру" треба розуміти нову криницю, яку мав би наповнити своїми "пособіями" гр. Борінський.

— **Летнича катастрофа.** Із Спаніберг доносять: Бальон "Берлін II" дістав ся оноді по полууда в полосу бурі і вибух імовіро влучений ліскавкою. В бальоні находити ся по-чорніків, Греблі, і Івж, Гріке; оба згинули.

— **Хто уживає товарів з маркою Р. Т. П.,** причинає ся до піднесення поваги Товариства і піднімав жертву фабриканта на рідину школу.

— **Смерть богачки з нужди.** Оноді померла в Петербурзі 54-літна Ларіонова. В її спідниці найдено зашитих 26 тисяч карбованців в вартичних паперах і депозитовий квіт державного банку на 21 тисячу карбованців. Ларіонова померла на паралізі серця, викликаний лихим відживлюванем. Тіло її було вже в розкладі, а в помешканні був повний інелад. На кілька днів перед смертю виробила Ларіонова завіщене, в якім записала всі свої гроші на церкви і монастири, заложені Іваном Кронштадським.

— **Болгарський заговір в Туреччині.** З Царграда доносять: Власти в Скоплем скофіскували папери болгарського комітета. Виявило ся в них, що комітет приготовлює внутрішні за-ворушення в Туреччині під час війни. Кількох Болгарів ув'язнено.

— **Опіка над дітьми в зелінницях.** Зелінничі товариства в Америці придумують найріжніші способи, щоби своїх подорожніх вдоволити. Вози в там вигідно уладженні, і не трясуть та не гуркотять так, як на наших зелінницях. Для дітей уладжено в Америці окремі вози, в яких находитя ся ліжочки, колиски, долівка такого воза застелена мягоночками килимами, а на стінах висять ріжні прилади до забав. До нагляду над дітьми призначено окрему службу, яка бавить діти і годув їх. Родичі в часі подорожі передають зі спокоем свої діти до тих возів, бо знають, що дитина буде вдоволена. Европі мабуть далеко ще до такого поступу.

— **Загадочний випадок** лучив ся онодішної ночі при одній порохівні в Перешиблі. До воїка, що повинив коло сеї порохівні службу, приступив який мужчина в офіційському плащі і почав з ним розмову. Однак дивний наголос, здав ся російський, звернув увагу воїка і він почав кликати команданта сторожі. На се офіцій утік і трудно було його вже віднайти. Догадують ся, що "оффіціром" був російський шпигун, який наміряв виконати замах на порохівню.

Оповістки.

— **Цісар надав міністрови віроісповідань і просвіти тайному радникові др. Максові Гайніллін Гусареві великі ленту монахійського ордера св. Кароля.**

— **Іменовання і перенесення.** Міністер віроісповідань і просвіти призначав IX. кл. ранги учительям (-кам) шкіл вправ в учительських семінаріях: а) в мужеских: В. Гіртлерові в Заліщицях, А. Клімешові в Тернополі, В. Кметеві в Самборі і Г. Славічкові у Львові; б) в жіночих: Я. Дрисьові в Перешиблі.

Намісник переніс радника поліції Б. Бенойта зі Львова до Перешиблі і поручив ему провід тамошнього комісаріату, а старшого комісара поліції Т. Г. Котовича з Перешиблі до Львова.

Красна Рада шкільна іменувала тимчасових окружних шкільних інспекторів: О. Бобра в Мостисках, І. Сковоронського в Дрогобичі, Ф. Кременецького в Бродах, І. Рошинь-

ского в Бібрці і О. Декера в Сокалі, сталими окружними шкільними інспекторами в IX. кл. ранги; іменувала заст. учит. в І. реальн. шк. у Львові Ф. Ульковського учителем, а інженера Ф. Урановича, асистента політехніки у Львові, тимчасовим учителем промислової школи в Кракові.

— **З Добромуї.** Загальні збори читальні "Просвіти" відбудуться в Добромуї дня 27. с. м. о 6 год. вечером, а збори філії "Просвіти" дня 28. с. м. о 1. годині по полуночі.

— **З вічевого руху.** Дня 1. листопада відбудеться в Буску о 1. год. по пол. в салі "на Гребля" повітове віче, на якім здасть звіт з своєї посолської діяльності пос. В. Сінгальевич.

— **Концерт у Львові.** Дня 3. листопада відбудеться в салі "Народного Дому" у Львові концерт заходом Комітету для удержання яворівської гімназії і бурси, при ласкавій співучасти Вп. п.: Г. Кміцкевичівної, учениці Вис. Муз. Інститута, Ф. Кребса професора Вис. Муз. Інститута та Товариств "Львівський Боян" і "Бандурист". В програму входять твори Лисенка, Мендельзона, Шумана, Шуберта, Т. Ярославенка "Ой Морозе" на мішавий хор з достроєм фортеці, який вперше відспівав "Львівський Боян". Діхд призначений на яворівську Бурсу. З огляду на добірну програму як також на ціль надімо ся, що Виов. Львівська Громада заповнить салю по береги. — Комітет.

— **Нові телефонічні і телеграфічні стаци.** З днем 26. с. м. буде отворена при поштовім уряді в Ласківцях, тereбовельського пов., телеграфічна, а з днем 22. с. м. в Мильтині телеграфічна стация, обі з обмеженою дневною службою.

— **Жертви на ціли У. П. Т.** В вересні злочили (в корі

постило таке глибоке коріння в їх істоті, що навіть грубий кулак нашого часу не зміг їх вирвати.

А до чого міцне се почуття оно само съвідчить, примусивши Болгар, які з повним правом вважають себе тепер за найкультурніше з балканських племен, вернутись до працідівських змагань.

Нинішні Болгари не такі, як були вчера. Сьогодні їх захопило одно поривання, що треба боротись за рідну землю, жертвуєши їй всім чим володієш, всім, що робить життя цінним. Они не вважають за жертву кинути свою працю і свою жінку з дітьми! Се — для них обовязок, і Болгарин єму служить: більш нічого! Але він не бачить в собі нічого геройчного, не добивається ні поклонників, ні оплесків.

В Софії кожній людині відомо, що тепер стоїть на карті дола краю й цілого народу, а сього досить, щоб не мати резону з сміхом і радостю рватись на війну!

Болгари не піддаються ся ніякій ілюзії, а коли почувають що небудь, зовсім не мають звичаю кричати про те на улицях. Они призвали, що королівству треба почати війну, і кожний громадянин мусить виповнити свій обовязок. Сей останній запанував тепер по улицях Софії і наклав свою зелізну руку на їх життя та рух.

Чого хочете, — сказала недавно одна з видатніших жінок Болгарії, пані Малинова, дружина бувшого прем'єра, а нинішнього проводиля опозиції: „уряд відбирає в нас все, починаючи з 400.000 людей, в літах від 17 до 50, віставляючи родинам тільки малих дітей та дідів. 400.000 душ з усієї 4-мільйонової людності країни — се все, що ми маємо мужкої сили, все! І держава захоплює її цілком. Є семі, де батько, син і зяті, всі до одного одправлені на війну. По домах тільки жінки, а они ллють слізози, тільки добре знаючи, що сего відомо чужий не побачить“.

Болгарія демократичний край, і є військо наїдемократичніше в світі! Королівський мундир порівняв всіх Болгар.

Якось сими днами, — передав звітний спеціаліст по балканських питаннях Ернест Клейн, — троє „запасних“ армії під руки зайдли в одну софійську каварню та сіли за стіл рядком. То були поетичний урядник, простий циган і член апеляційного суду. Оно здається неправдоподібним, — але що не здається ся таким західному Европейцеві в съому невічайному королівству?

Досить було тільки побачити літніх довгобородих чоловіків, з якими стараністю та охочістю они ставали в ряди, з якою на пів діячююючи слуханістю дають себе муштувати!

Резонно іменують Болгар „балканськими Прусами“. Такої добровільної дисципліні не знайдеш нігде, крім Пруссії. А під вечір, як служба подарує їм вільну годинку, генерал в реставрації сяде, не церемонючись, коло запасного підпоручника. Піхотинець старанно віддає честь своєму офіцієру, але єго не біться, бо той має салдата за рівню, як Болгарина, що виповнив свій обовязок перед війчиною не гірше, ніж він сам.

І відомо не хоче одстати там, де Болгария кліче на боротьбу. Соромом вважає ся зоставати ся дома тоді, коли інші воюють. Всі жадають послужити рідній землі. Наприклад, перед двома тижнями, один дідуся підішов до казарми 6-го піхотного полку з чотирма синами та зятем, а також своїм найціннішим добром — парою волів. Сини мусили послужити вітчизні вояками, а сам він, бувши нездатним вже для фронту, намірювався скотиною пособляти перевозити боєвий матеріял.

Хлопці втікають зі шкіл, щоби поступити добровольцями в армію та признають себе нещасливими, коли їх не приймають. Рекрутів прибуло 103 проц. — більш, ніж зараз потрібно. Щоби заспокоїти їх палкі серця, пошили їм наплечники національних кольорів, які они носять муту поперець грудей у знак, що хоче ся рекрутів зарахувати і одушевити, але все они готові явитися на перший військовий призов.

Уряд користує ся не самими тілько людьми, а бере все потрібне для війни. Однією з звісниць та мужицької коні, і щоденно можна бачити по улицях Софії засідання комісії, що рішав, яких з них купити в військо, а які не годяться. Часто приводять їх прямо від дішля в упряжку.

Уряд відбирає і всі автомобілі, що можна найти по всьому королівству. Шоферів роблять вояками. Велосипеди теж стають державною власністю. На них їздять тепер тільки люди в мундирах.

Уряд порядкує також всім хлібом. Пекарям звелено працювати тільки для війска, продаючи дуже мало постійним цивільним покупцям.

Нехай читачі намалюють собі місто, що, як недавно Софія, осталося ся без шматка хліба, а відомо з обивателів не гарчить та не жаліє ся.

Провіант потребний вітчині, з сим треба миритись.

Ось який стан панує тепер в краю і столиці, що підготовлювались до війни з давним ворогом. Їх патріотизм не наповняє ушей съвітови гомоном: ніхто не кричав Европі про будущі славні діла. Болгарія, сей незвичайний народ, не маючи великих поетів, ледве розуміє: що таке театральні жести. Їх патріотизмови не відомі уличні демонстрації, а трудиться він по канцеляряях головного штабу і на полях маневрів. Тихо, спокійно та холодно налагоджує грядучі бої. Хто бачив в останні тижні Софію, знає, що війна не минула!

Сергій Бердяєв.

Телеграми

з дня 22. жовтня.

Відень. На нинішнім засіданні палати послів міністерства скарбу Залеський предложив бюджет на 1913 виголосив exposé.

Відень. Вчера приняв цісар о год. 12:30 в полуночі на довшім окремім послуханю міністра війни Авгенберга.

Відень. Предсідник міністрів гр. Штіргк відбув вчера конференцію з предсідником посольської палати др. Сильвестром. Конференція ся відносилася до програми праці парламенту.

Будапешт. Угорський сойм збирає ся з дня 5. листопада; на нім буде відчитане рішення, скликуюче нову делегаційну сесію.

Царгород. (ТКБ). Як довідує ся Порт, Росія дальше громадить в Іспанії в околицях Карсу (на Кавказі). Що дні прибувають 2 поїзди з війском і амуніцією.

Букарешт. Прилюдна опінія і правительство слідять з великою увагою розвій випадків на Балкані. Головний штаб працює днем і ночию. Все є готове до можливої мобілізації, яку можна у всій Румунії (5 корпусів) перевести за час 3 днів. Вість про бомбардування Варни викликала тут велике враження.

Лондон. „Daily Telegraph“ доносить, що Кіяміль паша заявляє, що Туреччина буде просити Англію о посередництві.

Штокгольм. Червоний хрест постановив вислати до Грекії дорогою на Італію амбуланси в матеріалом охоронним і знайдида. До сеї висилки прилучилися два хірурги і 5 доглядачів. Гадка сеї висилки вийшла від жінки греко-італійського наслідника престола.

Царгород. (ТКБ). Англійський Червоний Хрест дав до розпорядку Туреччині амбуланси з 60 ліжками.

Петербург. (ТКБ). Завтра і позавтра виїздять звідси, з Москви і Києва відділи Червоного Хреста на Балкан.

Царгород. (ТКБ). Прибуло тут много музулманських родин з околиць Адріанополя і Кіркії. Князь Абдуль Галім прибув до Кіркії.

Франкфурт. З Царгорода доносять, що коло Смирни вискочив із шин поїзд в військовій упав в яругу. Поверх 200 жовнірів згинуло, а много покалічилось.

Букарешт. „Орієнт-Експрес“ (через Букарешт-Констанцу) буде іхати тепер супроти дуже збільшеною руху, замість три рази як до си, чотири рази тиже.

Софія. (ТКБ). Вчера рано переїхав сюди сербський князь Юрий, що дідуся до головної квартери.

Петербург. (ТКБ). До петербурзької агенції доносять з Царгорода: Внаслідок представлень російського амбасадора, Туреччина продовжила о дальших 4 дніх первісний чотирнадцятий речинець для переїзду кораблів під грецьким прапором крізь Дарданелі.

Асекуруйте своє майно від огню

В „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниць то добрabit цілого народу!

Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в русіні товаристві взаємних обезпечень

„Дністер“

Нема жадного іншого руского товариства асекураторів, тільки один

„Дністер“

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпечення селянських будинків,

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінителів.

„Дністер“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністру“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаємного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1911 року 3,353.305 корон.

„Дністер“ приймає обезпечення на житє у всіх додігних комбінаціях (на дожиття, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „Дністру“ можна обезпечити від крадеїв з вломом движимості всякої роди, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаємних обезпеченів „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ

„ДОСТАВА“

Львів, ул. Руска 20, — Станіславів, ул. Смольни

Перемишль, Ринок 26.

Удержану найкращий вибір всіх церковних річей. — Злутила найлучших артистів для виконання іконостасів, престолів, кивотів і др.

Приймає у Львові золочена чаша і вся напрестол.

366(80cc)

!!! Купуйте !!!

одобреній Радою шкільною красовою і видавництвом „Видавництво Чина св. Василія В.“ в Жовкві підручник

д-ра Богдана Барвінського ч. з. „Оповідання з рідної історії“.

Шідручник обімнав 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кре-довім папері і 2 макети. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 K 20 c.

Сей підручник в першім підручнику відомий рідної історії для руских середніх шкіл і дає шкільній молодежі вперше повний образ нашої бувальщини.

Писаний так, що надає ся не лише для учнів I класу середніх шкіл, але призначається іншого підручника й для учнів висінських класів, для руских виділових шкіл, для семінарій і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителів.

Надає ся він до наук в дівочих та хлопічих бурсах і інститутах, а із своєї приступності також для наших читалень, для селян і міщан. З хіном може повчити ся з него нашої історії й **каждий освітлений Русин**, що не має часу розчитувати ся в обмінних книжках.

У Львові набувати можна в Книгарні „Наук. Товариства ім. Шевченка“, Ринок 10

Музичні струменти як скрипки цитри, кляри, труби, мандоліни і т. д. а також ровери прибори до тихож, поручав по дешевих цін наявідні: **Укр. висилковий дім „ОРКАН“** Львів, Коперника 18, Соколам і Січам, ученикам і учителям великий опуст. Також на 388(20)

Рух зелізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середньо-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означені грубим друком. Години пічні від 600 рано означені